

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Весела Иванова Гелева, преподавател по Хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на факултет „Музикална педагогика” в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство “Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив

за Та Линфу, кандидат за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, катедра „Дирижиране и Композиция” на Теоретико-композиторски и диригентски факултет в НМА "Проф. Панчо Владигеров" - София

Та Линфу е роден в град Хохот в Китай на 23.06.1990. В периода 2007 – 2014 г. се обучава в Музикалния факултет на Северозападния педагогически университет в гр. Ланджоу в Китай, където придобива последователно бакалавърска и магистърска степен по пиано. От август 2016 г. до февруари 2022 г. работи като пианист и библиотекар в музикален театър на Вътрешна Монголия. През септември 2017 г. взема участие в премиерата на произведението „Пътят на коприната и степта“ (финансирано от Националния фонд за изкуства на Китай за 2016 г.), а по-късно и в организираните международни изяви със същата постановка. От септември 2022 г. до момента е редовен докторант в Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ и паралелно с това специализира „Оперно-симфонично дирижиране“ в класа на проф. д-р Григор Паликаров.

Дисертационният труд със заглавие **„Създаване и развитие на китайския народен оркестър. Структура, видове, репертоар. Паралели и аналогии с европейския симфоничен оркестър“** съдържа увод, три глави, заключение, библиография от 68 литературни заглавия на китайски и английски език и 18 интернет източника, с общ обем от 263 страници. Трудът и рефератът отговарят на законовите изисквания за структура, обем и съдържание, темата е дисертабилна, актуална и съдържа потенциал за следващи теоретични разработки. Докторантът има 4 публикации, издадени в сб. „Докторантски четения“ (НМА „Проф. Панчо Владигеров“), Национална научна конференция „Пролетни научни четения“ (АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“) и SCIENTIFIC ATLAS.

В **увода** Та Линфу представя мотивите, обекта, целта и задачите на изследването. Мотивацията на докторанта за избор на темата е ясно дефинирана - липсата на достатъчно литературни източници по разглеждания въпрос и необходимостта от създаване на възможности за оптимална колаборация между различните типове музикален инструментариум, изпълнителска техника и художествено въздействие. Поставените **научни цели** са: системно проследяване на зараждането и еволюцията на китайския народен оркестър, анализ на основните му характеристики и извеждане на аналогии с европейската симфонична традиция. В тази връзка са определени съответните **изследователски задачи**, сред които: да се проследи историческото развитие и

предпоставките за формирането на двата оркестъра; да се направи подробен анализ на инструменталния състав и структурната им организация; да се сравни тяхната културна функция, параметри на художествено въздействие и социално значение; да се формулират изводи и препоръки с приложно-практическа стойност, на базата на които да се задълбочи културната интеграция в симфонично-оркестровата практика. Основните **изследователски методи** включват интердисциплинарен подход, историко-сравнителен и теоретично-музикален анализ, етномузикологичен анализ и др.

В **Първа глава** е разгледан генезисът и еволюцията на китайския народен оркестър в аналогия със западноевропейския симфоничен оркестър. Представени са най-ранните форми в Китай и тяхното развитие през различните императорски династии. Проследена е хилядолетната история на народния оркестър, инструментариума, жанровете, регионалната специфика, функционалността и социалното значение, както и влиянието на европейската музика от началото на XX век. Проследени са важните геополитически, политически, обществени и социокултурни предпоставки за трансформацията на оркестровото мислене и е направен подробен исторически преглед на най-важните етапи, осъществяващи поврат в техниката, методиката и изпълнителската практика на Китай. Изложената фактология е подкрепена с авторитетни литературни източници, цитирани коректно и уместно.

След направения исторически паралел с възникването и развитието на западноевропейския симфоничен оркестър, докторантът разглежда появата на китайския симфоничен оркестър, базиран върху установените многовековни традиции на народния оркестър и новаторството, чиято първопричина е отварянето на Китай за света и навлизането на нови културни влияния и музикални тенденции. Интерес представлява направеният сравнителен анализ на видовете оркестри по отношение на тяхната структура, организация, финансов модел, менажиране, PR и др. Посочени са най-новите тенденции в композиционните школи в Китай, чието обновление има за цел да интегрира националното творчество със световните културни достижения. Приносен момент в Първа глава е направеният анализ на проблемите в развитието на китайския народен оркестър (диапазон, теситура, баланс, методика на преподаване, репертоар) и тяхното проявление в симфоничния оркестър. Та Линфу обосновава и необходимостта от диференциран спрямо европейската мануална практика диригентски жест, който регулира тембрите, баланса и синхрона в народния оркестър.

Обект на **Втора глава** е китайският музикален инструментариум и сравнението му със западноевропейските класически инструменти. Направеният преглед е изчерпателен, обстоятелствен и представя китайската музикална история от неолита до наши дни. Показано е многообразието в типологията, конструкцията, изпълнителските възможности, диапазона, тембрите и методите на звукоизвличане при различните образци. Богатият илюстративен снимков материал, препратките към древни исторически сведения, своеобразието и философските измерения на китайската класификация („Осемте звука“) придават на изложението дълбочина и колорит. Според Та Линфу народните инструменти са не само израз на материалното отражение на културния и технологичен напредък, но и символизируют вечната връзка между Природата

и Човека. Интересен е паралелът с еволюцията в европейския инструментариум. Докторантът прави подробен хронологичен обзор, с който демонстрира ерудиция и задълбочен интерес към историческата фактология, която цитира коректно и с вещина.

Последната **Трета глава** от дисертацията съдържа значителен процент от приносите на научното изследване поради факта, че прави сравнителен анализ на китайския народен оркестър и западния симфоничен оркестър. Та Линфу посочва основните проблеми:

- Постигане на звуков баланс при съчетаването на двата типа състав, породено от силната индивидуалност на народните инструменти и липсата на хомогенност в тяхното звучене.
- Акустични разлики, причиняващи липса на добър ансамбъл.
- Конструктивни специфики, водещи до съществени разлики в изпълнителската техника, напр. атака на тона, структура и интензитет на обертоновете, определящи тембровия колорит, материали, форма и конструкция на инструмента (напр. липса на гриф или клапи, което прави интонацията трудна за стандартизиране) и др.
- Разлика в техниката на звукоизвличане и липса на унифицирана методика, което дава приоритет на индивидуалността на интерпретацията и стилистичната освободеност. Тази позитивна черта за китайските народни инструменти на практика ги прави трудни за интегриране в общия оркестров ансамбъл.
- Гъвкава „плаваща“ интонация срещу темпериран строй. След 50-те години на XX век започва целенасочена реформа за адаптиране на повечето китайски инструменти към равномерната темперация, с цел улесняване на съвременната оркестрова и композиторска практика, но това все още не е преодоляно препятствие.

Финалният подраздел на трета глава е посветен на методите за постигане на симбиоза между китайските и западните музикални инструменти в оркестъра. Дисертантът разглежда възможностите за интеграция на китайския народен инструментариум в класическия симфоничен оркестър. Една от тях е използването на китайския инструмент за солираща функция, където неговият ярък тембър се откроява на фона на акомпаниращия симфоничен оркестър, както често се случва с китайската флейта (ди). Друг метод е създаването на диалог и имитационна полифония между солиста и отделни оркестрови групи, което може да доведе до сложни драматични взаимодействия или до фино темброво сливане. Безспорно китайските инструменти могат да бъдат използвани за създаване на конкретни културни и жанрови образи с дълбок емоционален заряд и художествено внушение.

В обобщение на своите наблюдения докторантът посочва, че в контекста на националната идентичност е нужно да се запази балансът между традиция и иновация, а от гледна точка на глобализма и межкултурното партньорство, задачата пред съвременните музиканти е да продължат да търсят допирни точки и диалогичност по отношение на симбиозата в симфоничните жанрове.

Сред **приносите** на труда трябва да се открие следното:

- Направен е подробен систематичен анализ на произхода и еволюцията на източните и западните оркестри, като се акцентира на влиянието на културните и исторически условия в тяхното развитие.

- Систематизирани са характеристиките и ролята на източните и западните инструменти в оркестровия състав като е поставен акцент върху проблемите на нискочестотния инструментален недостиг в китайския народен оркестър и баланса на тембрите, с което е проправен път към нови теоретични изследвания в тази област.

- Представеният сравнителен анализ на стиловите и жанрови особености на произведенията за китайски народен и европейски симфоничен оркестър подпомага систематизирането на знанията за еволюцията на симфоничната и народна музика в Китай.

- Подчертано е значението на китайския народен оркестър за развитието на съвременната китайска симфонична музика и взаимодействието между източната и западната музикална традиция, като се набелязват възможните пътища за интегративно и балансирано музикално взаимодействие с цел обогатяване и обновяване на оркестровата литература.

- Принос със съществена практико-приложна стойност е изследването на спецификата, тембрите, акустичните особености, строя, баланса, изпълнителската техника и др., които влияят върху съчетаването на звука на китайските традиционни инструменти със стандартния западен симфоничен оркестър. Предложените методи за постигане на симбиоза между двата типа състави съдържат ценни насоки за композитори, изпълнители, оркестратори, аранжори, педагози и студенти, както и за задълбочаване на културно-музикалното взаимодействие между Китай и света.

Дисертационният труд на кандидата е интересно изследване върху спецификата на китайския народен оркестър и възможностите за колаборация със западноевропейския инструментариум. Считам, че трудът ще заинтригува професионалните музиканти – инструменталисти, диригенти, композитори, теоретици, музиковеди, преподаватели и студенти, и ще даде база за нови научни разработки в тази сфера, която очевидно се нуждае от задълбочено проучване. Разработката има всички необходими теоретични и практико-приложни качества и препоръчвам издаването ѝ като книга. Имайки предвид всичко гореказано, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Та Линфу образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство и пожелавам успех в кариерното му развитие като диригент, изпълнител, педагог и научен изследовател.

28.03.2026 г.

проф. д-р Весела Гелева